

Posudek diplomové práce

JAROSLAVY POHANOVÉ

Zur Rolle der tschechischen DaF-Lehrer als Normautoritäten bei der
Mitbestimmung des deutschen Sprachstandards

Praha 2010, 129 stran

Předložená diplomová práce se zabývá normovým chováním vysokoškolských pedagogů na českých univerzitách, které nabízejí studium německého jazyka jako studijní obor. Autorka se ve své práci pokouší zjistit, zda a jak se liší norma předkládaná vysokoškolskými pedagogy od normy prezentované v kodexech. Metodologicky vychází tato práce z modelu sociálního silového pole a z teorie jazykového managementu. Při vyhodnocování získaných dat hraje důležitou roli následné interview.

Diplomantka analyzuje autentické testy používané na třech různých univerzitách v České republice. Testy sledují dodržování normy při psaní cizích slov, slov domácího původu s tzv. "ostrým S" (ß) a v konstrukcích s letopočty popř. s příslovečným určením typu "in den 90er Jahren".

Analýza ukázala, že nejdůležitějším kritériem při stanovení celkové známky testů byla srozumitelnost produkováných textů. Podstatné rozdíly při korekturách mezi rodilými mluvčími a českými vyučujícími zjištěny nebyly. Důležité pro hodnocení odchylek od normy bylo, zda studenti byli s danými jevy ve výuce seznámeni. Z analýz a následných interview dále vyplývá, že normové authority jsou podstatně tolerantnější než kodexy. V případě pochybností se čeští vyučující obracejí především na své zahraniční kolegy. Tito konzultují případné problémy také spíše mezi sebou, než aby hledali informace

v gramatikách a ve slovnících. Studenti se na normové autority většinou spoléhají, dotazy ohledně korektnosti jsou směřovány převážně na české učitele. Autorka poukazuje na to, že tato zjištění korespondují s teorií Ulricha Ammona.

Původní hypotéza autorky, že odchylky od normy v testech nejsou identifikovány z důvodu nedostatku času, se nepotvrdila. Normové autority toto zdůvodňují tím, že dané jevy ve výuce nebyly zatím tematizovány popř. že by se studenti přílišným korigováním mohli demotivovat. Některé příklady ovšem signalizují, že by se mohlo jednat také o nedostatečnou kompetenci některých normových autorit nebo že opravám testů a někdy i jejich zadávání není věnována potřebná pozornost. Jak jinak si lze vysvětlit neidentifikaci odchylek od normy v testech nebo dokonce chyb v jejich zadáních (srov. např. příklady 3 a 4 na straně 34 nebo příklady 8 (s. 35) a 9 (s. 36).

Cíl práce se autorce podařilo ve všech ohledech splnit. Práce je psaná velmi dobrou němčinou. Ojedinelé chyby, které jsem opravil v textu (např. s. 35 - an? etwas orientieren, s. 38 - etwas von? etwas feststellen, s. 120 - Widerspruche), na tom nic nemění. Práce svým rozsahem, obsahem a v neposlední řadě také svým grafickým zpracováním převyšuje obvyklý standard a zcela splňuje požadavky na diplomovou práci kladené. Nemohu jinak než doporučit práci k obhajobě.

V Praze 13.05.2010

PhDr. Jiří Doležal